

Nüfusun Nedir?

Nüfus:Sınırları belirli bir bölgede yaşayan insan sayısıdır.

Demografi:Dünyada veya bir ülkede bulunan nüfusun durumunu ,yapısını,dinamik özelliklerini inceleyen bilim dalıdır.

Demografik Yatırım:

Okul,hastane,sağlık ocağı gibi nüfusun çeşitli ihtiyaçlarına yönelik yatırımlardır.

Nüfus Yoğunluğu: Bir ülke veya bölgedeki toplam nüfusun, o ülke veya bölgenin yüzölçümüne bölünmesiyle elde edilir.

Doğal artış: Bir ülkenin yıl içerisindeki doğum oranı ile ölüm oranı arasındaki farktır.

Gerçek artış: Doğal artışın yanı sıra nüfusun göçlerle birlikte artmasıdır.

Nüfus Patlaması: Nüfus artış hızının normal olduğu bir ülkede çeşitli nedenlerden dolayı nüfus artış hızının katlanarak öngörülenden fazla artmasıdır.

İlk Nüfus Sayımı Ne Zaman Yapılmıştır?

Dünyada ilk nüfus sayımı Çin'de yapılmıştır.Periyodik olarak ilk sayımlar 18.yy'da İskandinav ülkelerinde (İsveç-Danimarka) yapılmıştır.Osmanlı'da kapsamlı ilk nüfus sayımı 1831 II.Mahmut döneminde **asker ve vergi yükümlülerini** belirlemek için yapılmıştır.Ülkemizde ilk resmi nüfus sayımı 28 ekim 1927'de yapılmış ve nüfusumuz 13.648.270 olarak tespit edilmiştir.

Nüfus Sayımları Neden Yapılır?

Eskiden vergi ve askerlik yükümlülerini belirlemek için nüfus sayımlarına ihtiyaç duyulurken günümüzde ülkeler nüfusun özelliklerini ve yapısını öğrenmek,kalkınmada kaynaklarını doğru ve verimli bir şekilde kullanabilmek için sayımlara ihtiyaç duymaktadır.Nüfus sayımları ile:

# Ülkenin nüfus miktarı,	# Okur yazar oranı,
# Nüfus artış hızı,	# Nüfusun mesleklere göre dağılımı,
# Yaş grupları,	# Nüfusun cinsiyet durumu,
# Kent-kır nüfusu,	# Nüfus hareketleri,
# Nüfusun eğitim durumu,	# İşsizlik oranı vb hususlar tespit edilmektedir.

Nüfus politikaları:Ülkelerin kendi insan kaynaklarını daha nitelikli ve işlevsel hale getirmek için uyguladıkları programlardır.

Genç Nüfus:0-14 yaş arasındaki nüfustur.

Yetişkin Nüfus: 15-64 yaş arasındaki nüfustur.(Çalışan,etkin nüfus)

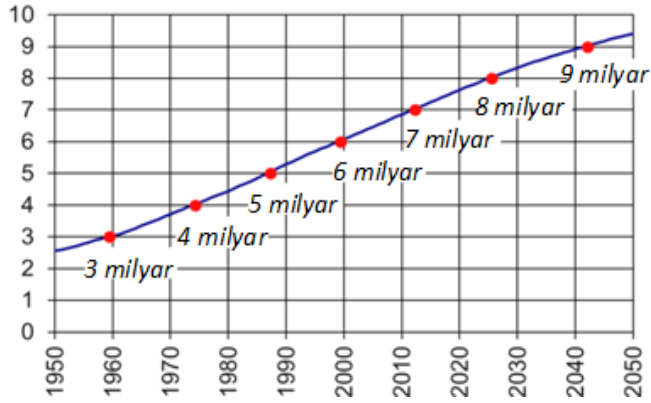
Yaşlı Nüfus: 64 yaş ve üzeri nüfustur.

Bağımlı nüfus : Üretim faaliyetlerine katılmayan 0-14 yaş ile 65 yaş ve üstü nüfustur.

Aile planlaması: Ailelerin istedikleri zaman, bakabilecekleri, yetiştirebilecekleri sayıda çocuk sahibi olmalarıdır.

Nüfus Planlaması: Toplumun yaşam düzeyini korumak ve yükseltmek için nüfusun devlet tarafından yaptırımlar veya teşviklerle kontrol edilmesidir.

Ökümen Bölge: Yerleşmeye uygun sahalardır.Uygun olamayan sahalara anökümen denir.

Nüfusun Sıçrama Dönemleri Hangileridir?

Geçmişten günümüze dünya nüfusu genel olarak artma eğilimi göstermiştir. Nüfus bilimi uzmanları insanlık tarihi boyunca 3 büyük sıçrama döneminin yaşandığını düşünmektedir.

1-) Araç-gereç yapımı

2-) Tarımsal üretime geçiş

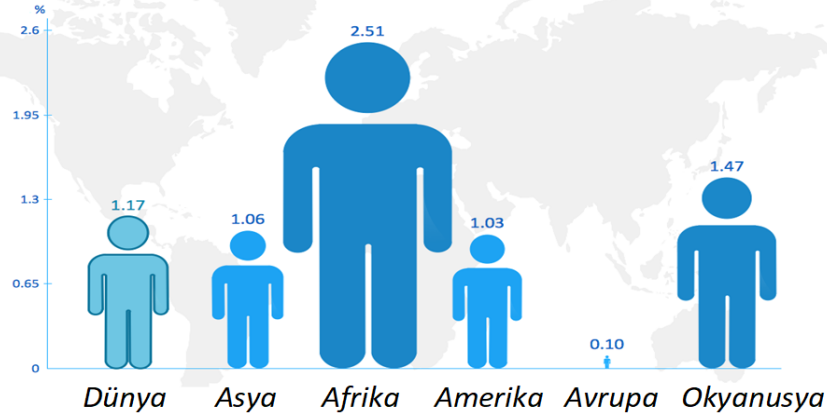
3-) Sanayi devrimi

Dünya'da Nüfus Artışının Nedenleri Nelerdir?

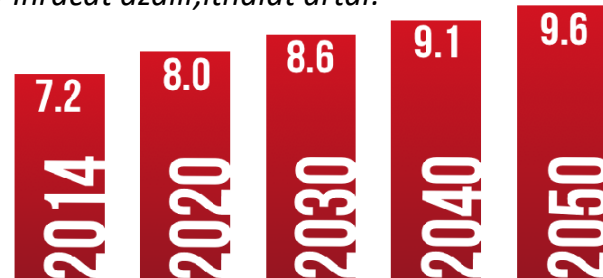
Tıptaki gelişmeler ve salgın hastalıkların önlenmesi, beslenme ve barınma şartlarının iyileşmesi, ölümlerin azalması ve insan ömrünün uzaması, nüfus planlamalarının yapılması, savaşların azalması, geri kalmış ülkelerdeki evlilik yaşının düşük, doğum oranlarının yüksek olması, ekonomik ve sosyal şartların iyileşmesi, etkili olmuştur.

Dünya'da Nüfus Artışı Nasıldır?

Dünya nüfusuna saniyede 2-3 kişi, dakikada 140 kişi, saatte 200 bin kişi, ayda 6 milyon kişi, yılda ise 73 milyon kişi katılmaktadır.

Artış Oranı**Hızlı Nüfus Artışının Olumsuz Sonuçları Nelerdir ?**

- # Ülkenin kalkınma hızı azalır.
- # Demografik yatırımlar artar.
- # Kişi başına düşen milli gelir azalır.
- # Göçler, işsizlik, tüketim artar.
- # Doğal kaynakların tüketimi artar.
- # Konut sıkıntısı, gecekondulaşma artar.
- # Sosyal ve ekonomik sorunlar ortaya çıkar.
- # İhracat azalır, ithalat artar.

Dünya Nüfus Artış Oranları

Yıllar	Artış Oranı %
1950	14,7
1960	13,3
1970	20,07
1980	16,9
1990	15,8
2000	12,2
2010	10,7
2017	10,2

Hızlı Nüfus Artışının Olumlu Sonuçları Nelerdir?

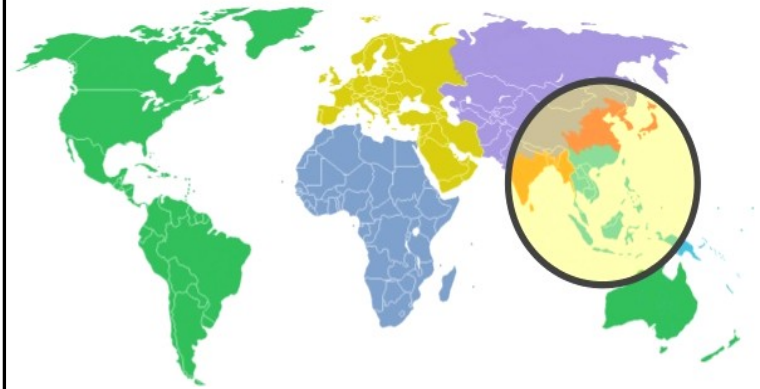
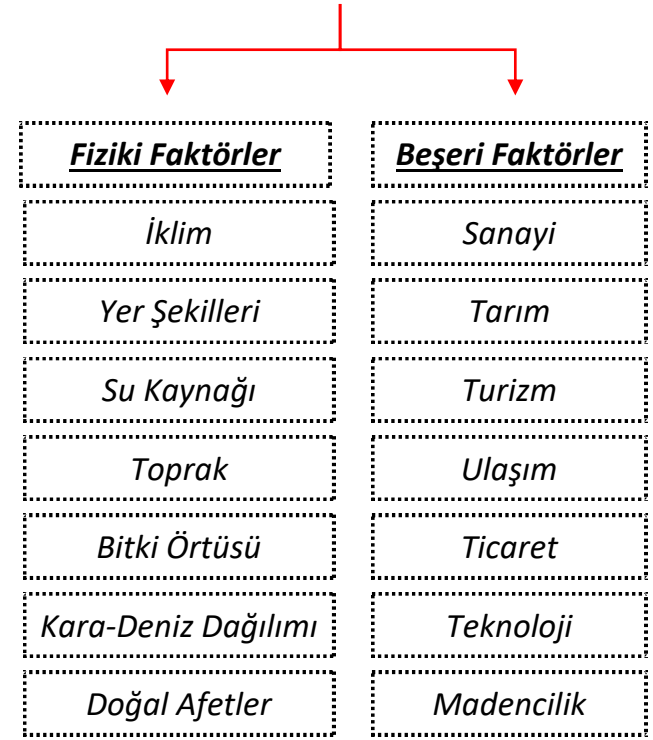
- # Üretim artar.
- # Vergi gelirleri artar.
- # Ülkenin asker gücü artar.
- # Mal ve hizmetlere talep artar.
- # İşçi ücretleri azalır.
- # Yeni iş sahaları oluşur.

Ülkelerin Nüfus Özellikleri Gelişmişlikleri Hakkında Bilgi Verir Mi?

Doğal nüfus artışı ülkelerin gelişmişlik düzeyi hakkında bizlere bilgi vermektedir. Gelişmiş ülkelerde doğum oranları düşük, ortalama yaşam uzun, genç nüfus oranı düşük, yaşlı nüfus oranı fazladır.

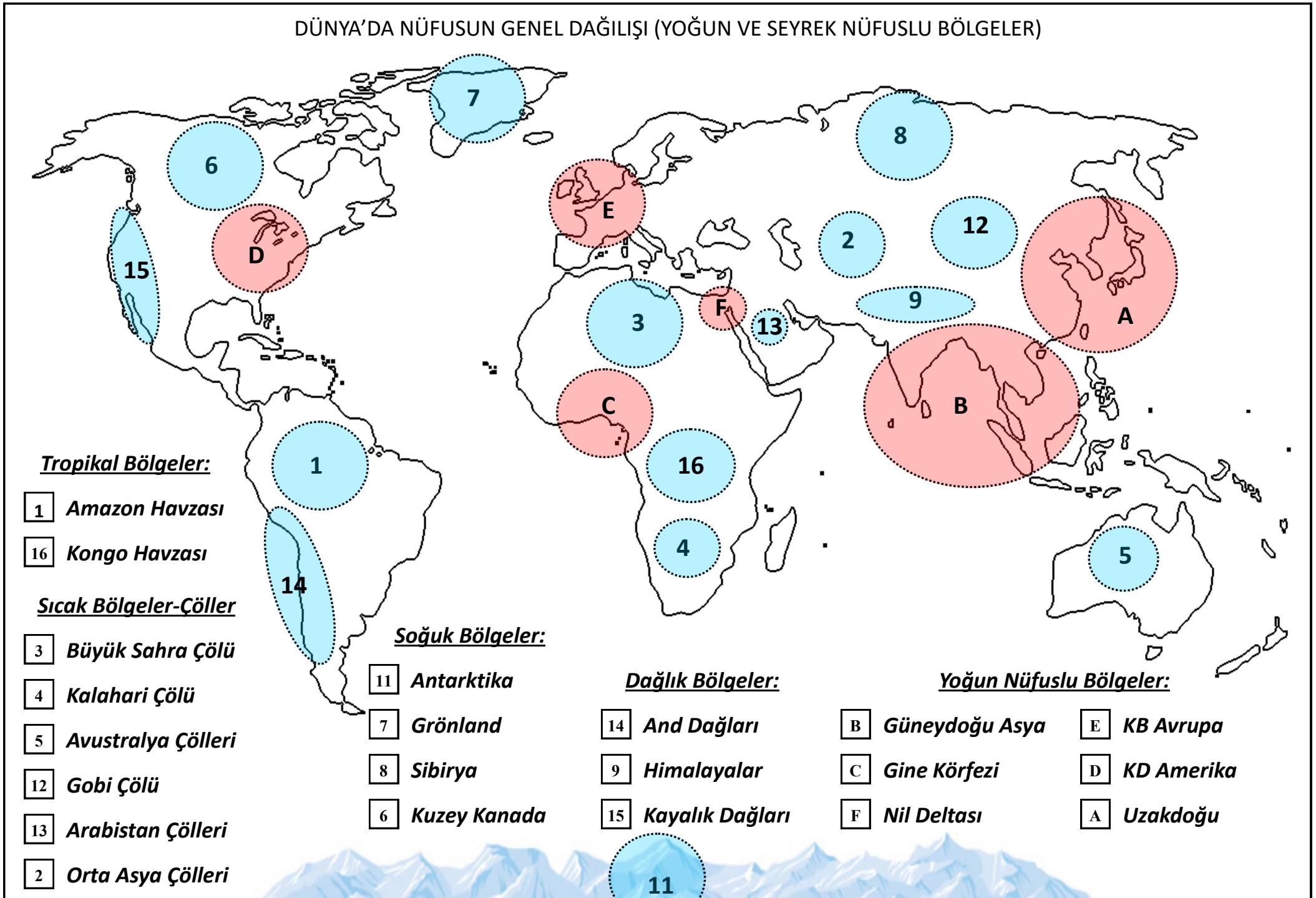
Ülkelere Göre Artış Oranları		Türkiye'de Artış Oranları		Ortalama Yaşam Süresi (2019)	
Ülkeler	Artış Oranı %	Yıllar	Artış Oranı %	Ülkeler	Yaşam Süresi
Bahreyn	4,92	2011	13,5	Monako	89,4
Nijer	3,82	2012	12,0	Japonya	85,5
Uganda	3,72	2013	13,7	Singapur	85,5
Türkiye	1,49	2014	13,3	İzlanda	83,1
Kanada	1,41	2015	13,4	İsviçre	82,7
Japonya	-0.20	2016	13,5	Türkiye	75,3
Rusya	-0.01	2017	12,4	Nijerya	59,3
İtalya	-0.01	2018	14,7	Somali	53,2
Porto Riko	-3,89	2019	13,9	Afganistan	52.1

Tahminlere Göre 2020 Yılı Ülke Nüfusları			7-) Nijerya	206,139,589	2,64
Ülkeler	Nüfus Miktarı	Oranı %	8-) Bangladeş	164,689,383	2,11
1-) Çin	1,439,323,776	18,7	9-) Rusya	145,934,462	1,87
2-) Hindistan	1,380,004,385	17,70	10-) Meksika	128,932,753	1,65
3-) Abd	331,002,651	4,25	11-) Japonya	126,476,461	1,62
4-) Endonezya	273,523,615	3,51	12-) Etiyopya	263,991,379	1,47
5-) Pakistan	220,892,340	2,83	13-) Filipinler	209,288,278	1,41
6-) Brezilya	212,559,417	2,73	17-) Türkiye	84,339,067	1,08

Nüfusun Dağılımını Etkileyen Faktörler Nelerdir?

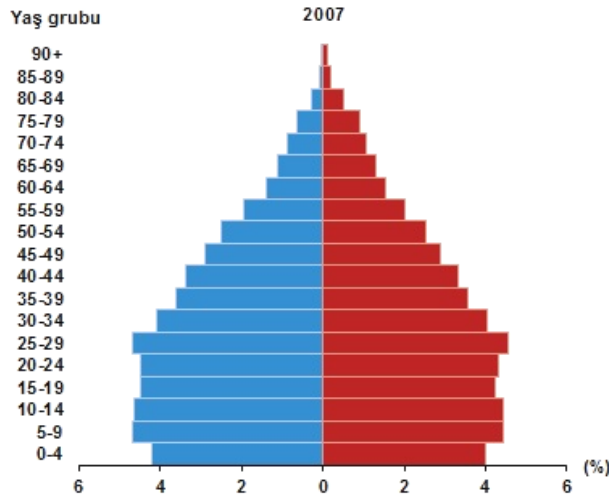
Daire içerisinde yaşayan insan sayısı ,dairenin dışında kalan insan sayısından daha fazladır.

DÜNYA'DA NÜFUSUN GENEL DAĞILIŞI (YOĞUN VE SEYREK NÜFUSLU BÖLGELER)

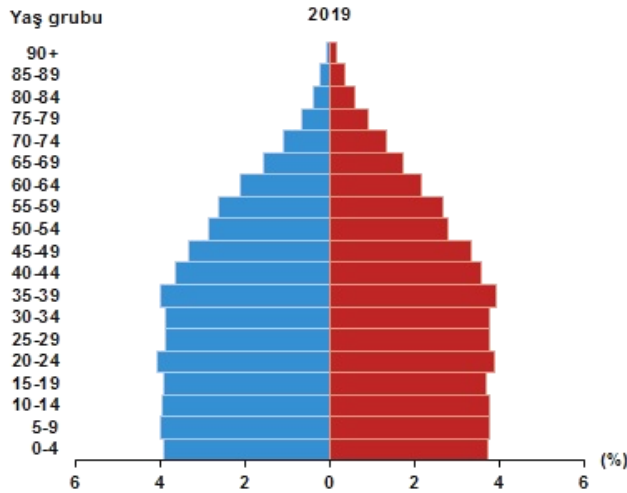

Nüfus Piramiti Nedir?

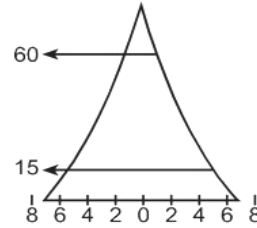
Herhangi bir bölgenin nüfus özelliklerini gösteren o bölgenin nüfus miktarı, yaş ve cinsiyet yapısı, bölgedeki nüfus hareketleri, doğum ve ölüm oranları, yaşam süresi, gelişmişlik düzeyi vb konularda bilgi veren grafiklerdir.

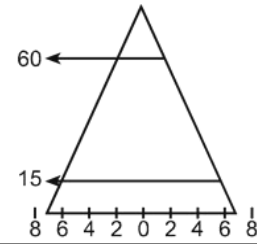
Türkiye'nin Nüfus Piramitleri 2007 –2019

Nüfus Piramitleri Nasıl Sınıflandırılır?

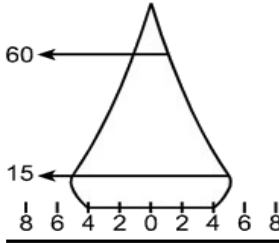
Ülkelerin gelişmişlik düzeylerine göre piramitler farklılık göstermektedir. Gelişen, durağan, gerileyen ve orta tip olmak üzere piramitler 4 gruba ayrılmaktadır.

İç Bükey Piramit:

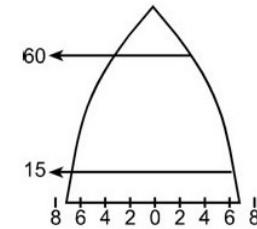
- # Yüksek doğum ve ölüm oranlarına sahip gelişmemiş ülkelere aittir.
- # Sanayi devriminden önce toplumların çoğu bu piramide sahipti.
- # Angola, Çad, Somali, Afganistan, Mozambik, gibi ülkelere aittir.

Düzgün Üçgen Piramit:

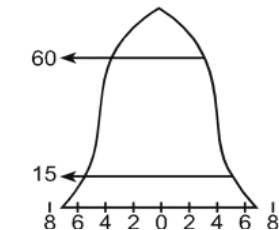
- # Gelişmekte olan ülkelere ait olan piramittir.
- # Ölüm oranları azalsa da doğum oranları (0-5 yaş) hala yüksektir.
- # Bolivya, Filipinler, Hindistan gibi gelişmekte olan ülkeler örnektir.

Asimetrik Piramit:

- # Doğum ve ölüm oranlarında hızlı bir düşüşün görüldüğü piramittir.
- # Ekonomik gelişme hızını arttıran ülkeler bu gruptadır.
- # Bangladeş, Çin, Brezilya gibi hızla gelişen ülkelerin piramitidir.

Arı Kovanı Piramit:

- # Doğum ve ölüm oranları düşüktür. Gelişmiş ülkelere aittir.
- # Nüfusta bir durağanlık söz konusudur. Nüfus yaşlanmaktadır.
- # Amerika, İngiltere, Danimarka, Almanya, İsveç, İtalya, İsviçre vb

Çan Piramit:

- # Arı kovanına sahip gelişmiş ülkelerin nüfusunu arttırmasıyla oluşur.
- # Nüfus bilinçli olarak arttırılmaktadır.
- # Rusya, İrlanda gibi gelişmiş ülkeler örnek gösterilebilir.

Türkiye Nüfusunun Yapısal Özellikleri Nasıldır?

Ülkemiz nüfus özelliklerini gösteren grafikler incelendiğinde nüfusumuzun sürekli arttığı, nüfus artış hızının da yıllara göre farklılık gösterdiği görülmektedir.

1927 yılında 13 milyon olan ülke nüfusu kısa sürede (90 yılda 6 kat) artarak 83 milyona ulaşmıştır.

En düşük nüfus artışı 1940-1945 döneminde II.dünya savaşından dolayı erkek nüfusun silah altına alınmasıyla yaşanmıştır.

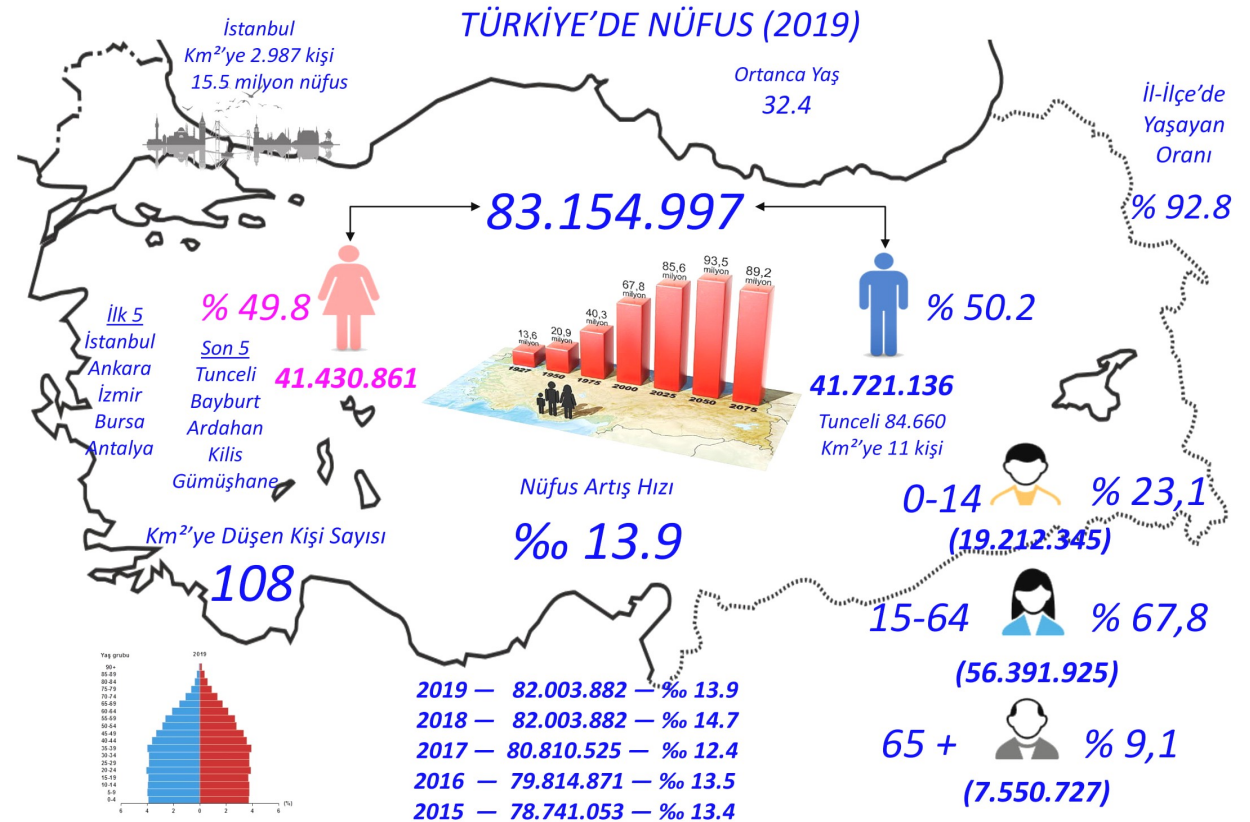
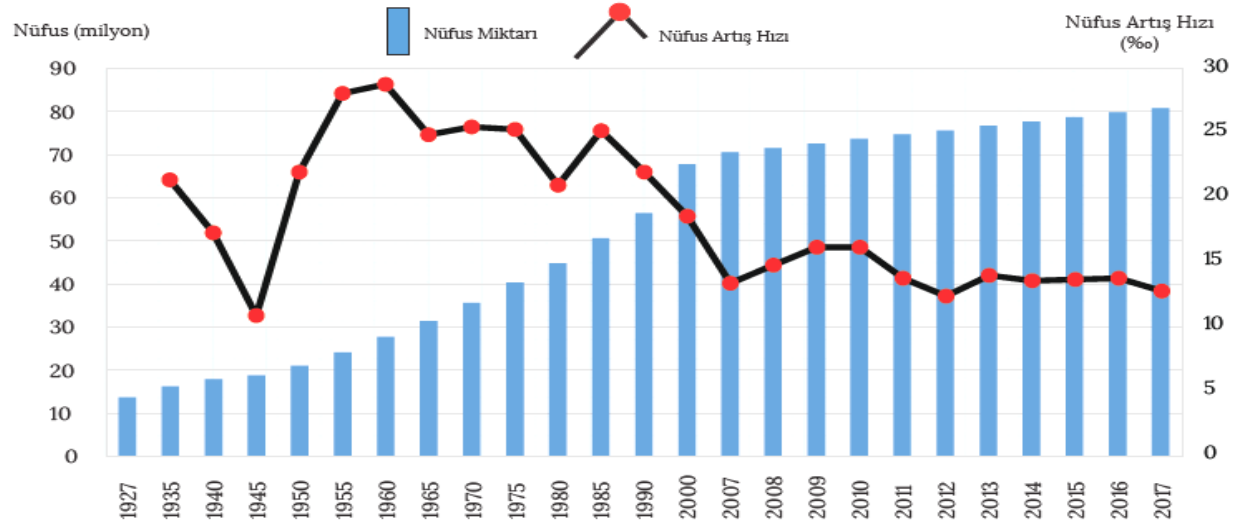
1945-1960 arasında sağlık koşullarının iyileşmesi, doğumların artması, ölümlerin azalmasıyla da nüfus artış oranı sürekli yükselmiştir.

1965-1970 arasındaki düşüşe neden olarak 1940-1945 yılında doğanları evlenme çağına gelmesi gösterilebilir.

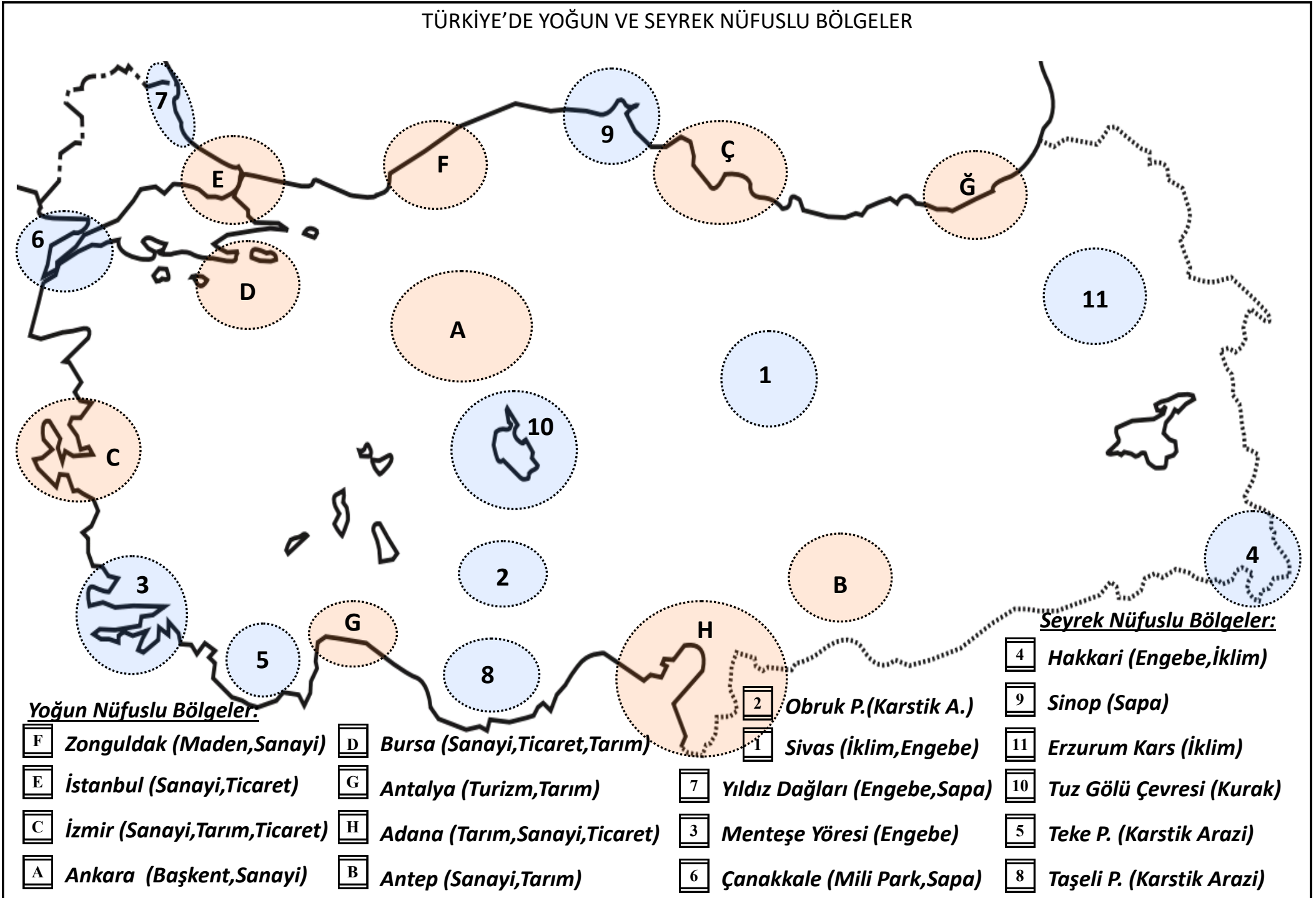
1975-1980 arasındaki hızlı düşüşün sebebi de dış göçlerdir.

1985 yılından itibaren nüfus artış hızının düşme nedenleri olarak eğitim durumunun yükselmesi, aile planlaması çalışmaları, kadının çalışma hayatına girmesi, doğumların azalması gösterilebilir.

Ortanca yaş: doğumların azalması ve yaşam süresinin uzamasıyla artmaktadır. Ülkemizde ortanca yaş 2019 yılında 32,4 olmuştur. Ortanca yaşın yükselmesi ülke nüfusunun da olgunlaştığını gösterir.

TÜRKİYE'DE YOĞUN VE SEYREK NÜFUSLU BÖLGELER

Nüfus Politikası Nedir?

Nüfus artış hızını ve niteliğini değiştirmeye yönelik uygulamalara nüfus politikası adı verilmektedir. Dünya genelinde 3 farklı nüfus politikası izlenmektedir.

Nüfus Politikaları**Nüfus Artış Hızını Arttırmaya Yönelik Politikalar**

Japonya,Almanya,Fransa,
Rusya,İsveç,Finlandiya,Abd
Kanada,Türkiye,İngiltere vb

Nüfus Artış Hızını Azaltmaya Yönelik Politikalar

Hindistan,Nijerya,Malezya,
Bangladeş,Endonezya,Kenya

Nüfusun Nicelik ve Niteliğini İyileştirmeye Yönelik Politikalar

Güney Afrika ,Meksika,
Mısır,Arjantin vb

Ülkelerin Nüfus Politikalarının Değişimi

Ülkeler	1976	1986	1996	2009
Kore	Azaltma	Azaltma	—	Arttırma
Finlandiya	Arttırma	—	Arttırma	Koruma
Fransa	Arttırma	Arttırma	Arttırma	Arttırma
Japonya	—	—	—	Arttırma
Polonya	Koruma	Koruma	—	Arttırma

Türkiye 'de Uygulanan Nüfus Politikaları Nelerdir?

Ülkemizde dönemsel olarak uygulanan nüfus politikaları şunlardır:

1923-1965 yılları arasında ; nüfus artış hızını arttırıcı politikalar,

1965-1980 yılları arasında ; nüfus artış hızını azaltıcı politikalar ,

1980 –2005 yılları arasında ;nüfusun nitelik ve niceliğini arttırmaya

yönelik (sağlık,eğitim,beslenme barınma,bebek ölüm oranlarının düşürülmesi vb) politikalar.

2005'ten sonra tekrardan nüfus artış hızını arttırıcı politikalar izlenmeye başlanmıştır.

1923-1965 yılları arasında ;

- # Çok çocuklu ailelere yol vergisi muafiyeti
- # Doğum evi kurmak,ilaç dağıtmak
- # 6 çocuklu ailelere madalya ve para ödülü
- # Çok çocuklu ailelere vergi muafiyeti
- # Gebeliği önleyici ilaç ve araçların satılması-
nın ve eğitimlerin yasaklanması
- # Evlenme yaşını düşürülmesi (1938)
(Erkeklerde 17,kızlarda 15 yaş)
- # Çok çocuklu ailelere tarım alanı verilmesi

1960-1980 yılları arasında ;

- # Gebeliği önleyici araç ve ilaçlar ile ilgili
kanun değiştirildi.
- # Nüfus planlaması kanunu çıktı.
- # İşçi göçlerine teşvikler.

1980-2005 yılları arasında ;

- # 1968-Aile planlaması ile anne çocuk sağlığı
üzerinde durulmuştur.(İstediği zaman is-
tediği kadar çocuk sahibi olma)
- # 1990-1995 kadın eğitimini destekle-
me,kadının statüsünü yükseltme.

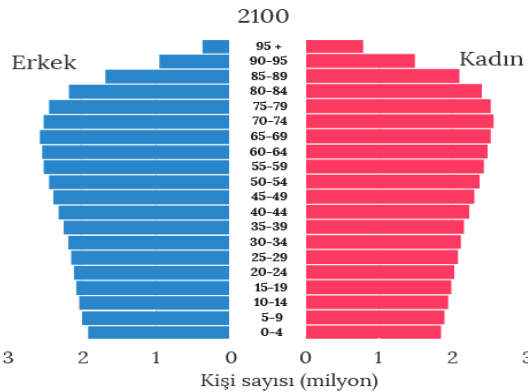
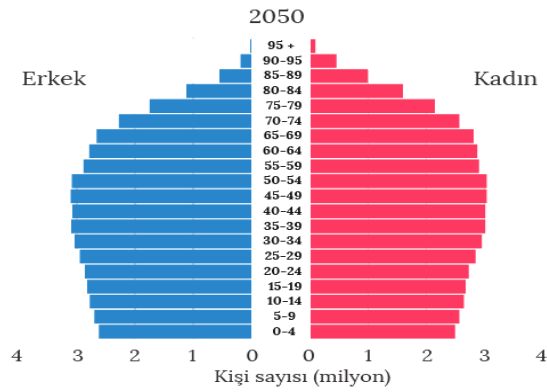
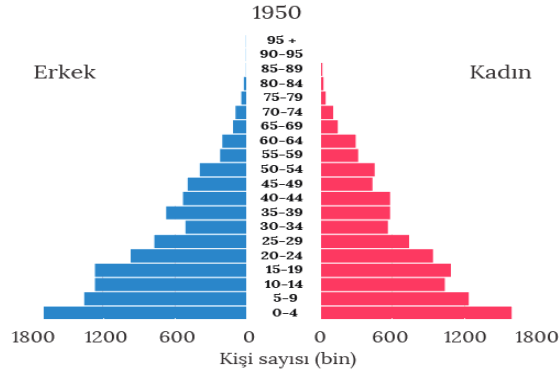
2005'ten sonra ;

- # Doğum yapan annelere maddi destek.
- # Bakıcı yardımı,erken emeklilik
- # Çalışan annelerin çalışma sürelerini kısalt-
ma,izinlerde artış ve kolaylık vb

Nüfus Projeksiyonu Nedir?

Nüfusun artış hızı ve değişimlerinden yola çıkılarak nüfusun gelecekteki durumuna yönelik yapılan çalışmalardır.

Türkiye'nin Gelecekteki Nüfus Özellikleri Nasıldır?

Nüfus projeksiyonları ile geçmiş dönemlerde elde edilen verilerden yola çıkılarak gelecek ile ilgili çıkarımlarda bulunmaktadır. Ülkemizin demografik yapısı incelendiğinde; nüfus artış hızımız 1960 yılında binde 28.53 değeriyle zirveye çıkmıştır. 2019 yılında bu veri binde 13.9'dur. Gelişen bir ülke olduğumuz için yakın gelecekte;

- # Nüfus artış hızımız % 10-20 arasında dalgalanacaktır.
- # Nüfus artışı az da olsa devam edecektir.
- # Doğum ve ölüm oranları azalacak, nüfus yaşlanacaktır.
- # Kentlerde yaşayan sayısı artacaktır.
- # Okur yazar oranı yükselecektir.
- # Belirli bir süreden sonra nüfus durağanlaşacak, azalmaya başlayacaktır.

Farklı Senaryolara Göre Türkiye Nüfus Tahminleri

Yıllar	Ana Senaryo	Yüksek Senaryo	Düşük Senaryo
2020	83,900,373	84,272,290	83,529,024
2030	93,328,574	95,013,214	91,653,660
2040	100,331,233	103,570,667	97,125,652
2050	104,749,423	110,103,525	99,517,154
2060	107,095,998	115,074,851	99,437,361
2070	107,652,538	118,458,983	97,452,727
2080	107,100,904	121,099,912	94,153,500

Ortanca Yaş**İl Nüfusları (2025)**

Yıllar	Yaş	İstanbul	16,780,850
2020	32,6	Ankara	6,263,201
2030	35,6	İzmir	4,672,976
2040	38,5	Bursa	3,324,559
2050	40,5	Antalya	2,773,397
2060	42,3	Konya	2,370,272
2070	43,8	Şanlıurfa	2,355,157
2080	45,0	Kocaeli	2,332,373

Ana Senaryo	2019	2040	2060	2080	D.Senaryo	2019	2040	2060	2080
0-14 Yaş	% 23,1	% 19,4	% 16,9	% 15,7	0-14 Yaş	% 23,1	% 18,4	% 15,3	% 13,9
15-64 Yaş	% 67,8	% 64,4	% 60,4	% 58,7	15-64 Yaş	% 67,8	% 64,9	% 60,9	% 58,1
65 + Yaş	% 9,1	% 16,3	% 22,6	% 25,6	65 + Yaş	% 9,1	% 16,7	% 23,8	% 28,0